

Příklady pro cvičení 5. z IFJ: Syntaktická analýza shora dolů

Příklad 1.

Uvažujte jednoduchý programovací jazyk, jehož syntaxi popisuje následující bezkontextová gramatika:

$G = (N, T, P, \langle \text{prog} \rangle)$, kde:

- $N = \{ \langle \text{prog} \rangle, \langle \text{st-list} \rangle, \langle \text{stat} \rangle, \langle \text{it-list} \rangle, \langle \text{item} \rangle \}$,
- $T = \{ \text{begin}, \text{end}, ;, \text{read}, \text{write}, \text{add}, :=, \text{int}, \text{id} \}$,
- $P = \{$
  - 1: $\langle \text{prog} \rangle \rightarrow \text{begin} \langle \text{st-list} \rangle \text{end}$
  - 2: $\langle \text{st-list} \rangle \rightarrow \langle \text{stat} \rangle ; \langle \text{st-list} \rangle$
  - 3: $\langle \text{st-list} \rangle \rightarrow \varepsilon$
  - 4: $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \text{read id}$
  - 5: $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \text{write} \langle \text{item} \rangle$
  - 6: $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \text{id} := \text{add} \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$
  - 7: $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \varepsilon$ *// prázdný příkaz*
  - 8: $\langle \text{it-list} \rangle \rightarrow \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$
  - 9: $\langle \text{it-list} \rangle \rightarrow \varepsilon$
  - 10: $\langle \text{item} \rangle \rightarrow \text{int}$
  - 11: $\langle \text{item} \rangle \rightarrow \text{id}$ }

- a) Sestrojte LL-tabulku pro danou gramatiku
- b) Proveďte pomocí prediktivního syntaktického analyzátoru řízeného tabulkou z bodu a) syntaktickou analýzu vstupního řetězce **begin write int ; end**

Řešení:

a) Konstrukci LL-tabulky provedeme následujícím způsobem:

1) Nejprve vypočítáme množiny $First(X)$ a $Empty(X)$ pro každé $X \in N \cup T$ pomocí algoritmu:

I) Pro každý terminální symbol $a \in T$ nejprve polož:

- $First(a) = \{a\}$; $Empty(a) = \emptyset$

II) Pro každý neterminální symbol $A \in N$ nejprve polož:

- $First(A) = \emptyset$
- Pokud existuje pravidlo $A \rightarrow \varepsilon \in P$ potom $Empty(A) = \{\varepsilon\}$ jinak $Empty(A) = \emptyset$

III) Procházej postupně „ve vhodném pořadí“ jednotlivá pravidla (ne tvaru $A \rightarrow \varepsilon$) a dělej: nechť aktuální pravidlo má tvar $A \rightarrow X_1 X_2 \dots X_{n-1} X_n$, potom:

- Přidej všechny prvky z množiny $First(X_1)$ do množiny $First(A)$
- Pokud $Empty(X_1) = \{\varepsilon\}$, potom:
přidej všechny prvky z množiny $First(X_2)$ do množiny $First(A)$
- Pokud $Empty(X_1) = Empty(X_2) = \{\varepsilon\}$, potom:
přidej všechny prvky z množiny $First(X_3)$ do množiny $First(A)$
- ...
- Pokud $Empty(X_1) = Empty(X_2) = \dots = Empty(X_{n-1}) = \{\varepsilon\}$, potom:
přidej všechny prvky z množiny $First(X_n)$ do množiny $First(A)$
- Pokud $Empty(X_1) = Empty(X_2) = \dots = Empty(X_{n-1}) = Empty(X_n) = \{\varepsilon\}$, potom:
polož **!!!** $Empty(A) = \{\varepsilon\}$ **!!!**

IV) Pokud byla některá z množin změněna, znovu proveď krok III. pro všechna pravidla

Poznámky k algoritmu:

- Je vidět, že pro každý terminální symbol $a \in T$ platí i na závěr celého algoritmu $First(a) = \{a\}$; $Empty(a) = \emptyset$. Proto tyto množiny většinou nevypisujeme, ale pro výpočet tento fakt musíme znát. Stačí se tedy omezit na výpočet množin $First(A)$, $Empty(A)$ pro každý neterminální symbol $A \in N$.
- Doporučuji nejdříve kompletně určit množiny $Empty(A)$ pro každý neterminální symbol $A \in N$, potom až určit množiny $First(A)$ pro každý neterminální symbol A . Podstatně to urychlí výpočet těchto množin.
- Doporučuji pravidla seřadit do posloupnosti tak, aby platilo: Pokud i -té pravidlo má na levé straně neterminál A , pak každé následující pravidlo neobsahuje nikde na pravé straně neterminál A . Ne vždy to jde! Pokud to jde, pak *vhodné pořadí* pro krok III) je procházení této posloupnosti od posledního pravidla k prvnímu. Podstatně to urychlí výpočet množin $First(A)$. Pravidla gramatiky v tomto příkladu jsou tak seřazena.

Výpočet množin $First(X)$ a $Empty(X)$ pro výše uvedený příklad:

- Po provedení kroků I) a II) jsou tyto množiny následující:

$First(\underline{\text{begin}}) = \{\underline{\text{begin}}\}$	$First(\underline{\text{add}}) = \{\underline{\text{add}}\}$	$Empty(\langle \text{prog} \rangle) = \emptyset$
$First(\underline{\text{end}}) = \{\underline{\text{end}}\}$	$First(\underline{:=}) = \{\underline{:=}\}$	$Empty(\langle \text{st-list} \rangle) = \{\varepsilon\}$
$First(\underline{:}) = \{\underline{:}\}$	$First(\underline{\text{int}}) = \{\underline{\text{int}}\}$	$Empty(\langle \text{stat} \rangle) = \{\varepsilon\}$
$First(\underline{\text{read}}) = \{\underline{\text{read}}\}$	$First(\underline{\text{id}}) = \{\underline{\text{id}}\}$	$Empty(\langle \text{it-list} \rangle) = \{\varepsilon\}$
$First(\underline{\text{write}}) = \{\underline{\text{write}}\}$		$Empty(\langle \text{item} \rangle) = \emptyset$

(Vypsány jsou pouze množiny $First$ pro terminální symboly a množiny $Follow$ pro neterminální symboly, neboť všechny ostatní množiny jsou po provedení kroků I) a II) vždy prázdné!)

- Dále provedeme krok III):
  - Nejprve dopočítáme kompletně množiny $Empty(A)$ pro všechna $A \in N$. Je vidět, že neexistuje již žádné pravidlo tvaru $A \rightarrow X_1X_2...X_{n-1}X_n$, pro které by platilo $Empty(X_1) = Empty(X_2) = \dots = Empty(X_{n-1}) = Empty(X_n) = \{\varepsilon\}$. Množiny $Empty(A)$ pro všechna $A \in N$ jsou již ve finálním tvaru.
  - Nyní dopočítáme kompletně množiny $First(A)$ pro všechna $A \in N$. Budeme tedy procházet postupně všechna pravidla gramatiky (ne ε -pravidla) od posledního k prvnímu (viz. třetí poznámka k algoritmu):

11: $\langle \text{item} \rangle \rightarrow \underline{\text{id}}$ {Přidáme $First(\underline{\text{id}})$ do $First(\langle \text{item} \rangle)$ }

10: $\langle \text{item} \rangle \rightarrow \underline{\text{int}}$ {Přidáme $First(\underline{\text{int}})$ do $First(\langle \text{item} \rangle)$ }

Celkové změny: $First(\langle \text{item} \rangle) = \{\underline{\text{id}}, \underline{\text{int}}\}$

8: $\langle \text{it-list} \rangle \rightarrow \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$ {Přidáme $First(\langle \text{item} \rangle)$ do $First(\langle \text{it-list} \rangle)$ }
 $Empty(\langle \text{item} \rangle) \neq \{\varepsilon\}$, nic jiného tedy přidávat nebudeme

Celkové změny: $First(\langle \text{it-list} \rangle) = \{\underline{\text{id}}, \underline{\text{int}}\}$

6: $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \underline{\text{id}} \underline{:=} \underline{\text{add}} \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$ {Přidáme $First(\underline{\text{id}})$ do $First(\langle \text{stat} \rangle)$ }
 $Empty(\underline{\text{id}}) \neq \{\varepsilon\}$, nic jiného tedy přidávat nebudeme

5: $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \underline{\text{write}} \langle \text{item} \rangle$ {Přidáme $First(\underline{\text{write}})$ do $First(\langle \text{stat} \rangle)$ }
 $Empty(\underline{\text{write}}) \neq \{\varepsilon\}$, nic jiného tedy přidávat nebudeme

4: $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \text{read id}$ {Přidáme $First(\text{read})$ do $First(\langle \text{stat} \rangle)$ }
 $Empty(\text{read}) \neq \{\varepsilon\}$, nic jiného tedy přidávat nebudeme

Celkové změny: $First(\langle \text{stat} \rangle) = \{\text{id}, \text{write}, \text{read}\}$

2: $\langle \text{st-list} \rangle \rightarrow \langle \text{stat} \rangle ; \langle \text{st-list} \rangle$ {Přidáme $First(\langle \text{stat} \rangle)$ do $First(\langle \text{st-list} \rangle)$ }
!!! $Empty(\langle \text{stat} \rangle) = \{\varepsilon\}$, budeme přidávat dále:
 {Přidáme $First(;)$ do $First(\langle \text{st-list} \rangle)$ }
 $Empty(;) \neq \{\varepsilon\}$, nic jiného tedy přidávat nebudeme

Celkové změny: $First(\langle \text{st-list} \rangle) = \{\text{id}, \text{write}, \text{read}, ;\}$

1: $\langle \text{prog} \rangle \rightarrow \text{begin} \langle \text{st-list} \rangle \text{end}$ {Přidáme $First(\text{begin})$ do $First(\langle \text{prog} \rangle)$ }
 $Empty(\text{begin}) \neq \{\varepsilon\}$, nic jiného tedy přidávat nebudeme

Celkové změny: $First(\langle \text{prog} \rangle) = \{\text{begin}\}$

Jednotlivé množiny pro neterminální symboly po provedení jednoho cyklu ve III. kroku algoritmu:

$First(\langle \text{prog} \rangle)$	$= \{\text{begin}\}$	$Empty(\langle \text{prog} \rangle)$	$= \emptyset$
$First(\langle \text{st-list} \rangle)$	$= \{\text{id}, \text{write}, \text{read}, ;\}$	$Empty(\langle \text{st-list} \rangle)$	$= \{\varepsilon\}$
$First(\langle \text{stat} \rangle)$	$= \{\text{id}, \text{write}, \text{read}\}$	$Empty(\langle \text{stat} \rangle)$	$= \{\varepsilon\}$
$First(\langle \text{it-list} \rangle)$	$= \{\text{id}, \text{int}\}$	$Empty(\langle \text{it-list} \rangle)$	$= \{\varepsilon\}$
$First(\langle \text{item} \rangle)$	$= \{\text{id}, \text{int}\}$	$Empty(\langle \text{item} \rangle)$	$= \emptyset$

Pokud bychom provedli další cyklus III. kroku algoritmu, zjistili bychom, že žádná jiná množina již změněna nebyla. Hodnoty jednotlivých množin jsou tedy výsledné. Pokud bychom však pravidla procházeli v jiném pořadí, nemuseli bychom být hotovi pouze jedním průchodem!

- 2) Pomocí množin $First(X)$ a $Empty(X)$ pro každé $X \in N \cup T$ můžeme snadno určit pro daný řetězec $x \in (N \cup T)^+$ množiny $First(x)$ a $Empty(x)$ následujícími algoritmy:

nechť $x = X_1X_2... X_{n-1}X_n$, potom $First(X_1X_2... X_{n-1}X_n)$ určíme:

- $First(X_1X_2... X_{n-1}X_n)$ polož $\emptyset$
- Přidej všechny prvky z množiny $First(X_1)$ do množiny $First(X_1X_2... X_{n-1}X_n)$
- Pokud $Empty(X_1) = \{\varepsilon\}$, potom:
přidej všechny prvky z množiny $First(X_2)$ do množiny $First(X_1X_2... X_{n-1}X_n)$
- Pokud $Empty(X_1) = Empty(X_2) = \{\varepsilon\}$, potom:
přidej všechny prvky z množiny $First(X_3)$ do množiny $First(X_1X_2... X_{n-1}X_n)$
- ...
- Pokud $Empty(X_1) = Empty(X_2) = \dots = Empty(X_{n-1}) = \{\varepsilon\}$, potom:
přidej všechny prvky z množiny $First(X_n)$ do množiny $First(X_1X_2... X_{n-1}X_n)$

nechť $x = X_1X_2... X_{n-1}X_n$, potom $Empty(X_1X_2... X_{n-1}X_n)$ určíme:

- Pokud $Empty(X_1) = Empty(X_2) = \dots = Empty(X_{n-1}) = Empty(X_n) = \{\varepsilon\}$, potom:
 $Empty(X_1X_2... X_{n-1}X_n) = \{\varepsilon\}$ jinak $Empty(X_1X_2... X_{n-1}X_n) = \emptyset$

Poznámka: Pro prázdný řetězec ε dodefinujeme: $Empty(\varepsilon) = \{\varepsilon\}$; $First(\varepsilon) = \emptyset$

Ilustrační příklad:

Určeme množiny $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle)$ a $Empty(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle)$.

- $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle) = \emptyset$

$\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle$

- Přidáme $First(\langle stat \rangle) = \{\underline{id}, \underline{write}, \underline{read}\}$ do $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle)$
Celkové změny: $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle) = \{\underline{id}, \underline{write}, \underline{read}\}$

$\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle$

- Protože $Empty(\langle stat \rangle) = \{\varepsilon\}$, přidáme rovněž $First(\langle st-list \rangle) = \{\underline{id}, \underline{write}, \underline{read}, \underline{;}\}$ do $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle)$, tedy
Celkové změny: $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle) = \{\underline{id}, \underline{write}, \underline{read}, \underline{;}\}$

$\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle$

- Protože $Empty(\langle stat \rangle) = Empty(\langle st-list \rangle) = \{\varepsilon\}$, přidáme rovněž $First(\langle it-list \rangle) = \{\underline{id}, \underline{int}\}$
- do $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle)$, tedy
Celkové změny: $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle) = \{\underline{id}, \underline{write}, \underline{read}, \underline{;}, \underline{int}\}$

Výsledek: $First(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle) = \{\underline{id}, \underline{write}, \underline{read}, \underline{;}, \underline{int}\}$

- Protože $Empty(\langle stat \rangle) = Empty(\langle st-list \rangle) = Empty(\langle it-list \rangle)$, platí:
 $Empty(\langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle) = \{\varepsilon\}$

Poznámka: Na tomto příkladě je pouze ilustrován výpočet množin $First(x)$ a $Empty(x)$ pro konkrétní řetězec $x = \langle stat \rangle \langle st-list \rangle \langle it-list \rangle$, což bude potřeba určovat pro různé řetězce při výpočtu množin $Follow$ a $Predict$ (viz. dále). Tento řetězec byl zvolen zcela náhodně pro vhodnou ilustraci výpočtu těchto množin, nemá tedy žádný konkrétní význam pro konstrukci LL-tabulky.

3) Nyní již můžeme vypočítat množinu $Follow(A)$ pro každé $A \in N$ pomocí algoritmu:

I) Pro startující neterminální symbol S položíme $Follow(S) = \{\$ \}$,

pro ostatní neterminály $A \in N$ položíme $Follow(A) = \emptyset$.

II) Procházej postupně „ve vhodném pořadí“ jednotlivá pravidla (obsahující na pravé straně aspoň jeden neterminální symbol) a pro každé z nich udělej všechny možné dekompozice na tvar: $A \rightarrow xBy$, kde $x, y \in (N \cup T)^*$, $B \in N$:

- Pokud $y \neq \varepsilon$, potom:
přidej všechny prvky z množiny $First(y)$ do množiny $Follow(B)$
- Pokud $Empty(y) = \{\varepsilon\}$ (tj. zahrnuje i možnost $y = \varepsilon$), potom:
přidej všechny prvky z množiny $Follow(A)$ do množiny $Follow(B)$

III) Pokud byla některá z množin změněna, znovu proved' krok II. pro všechna pravidla

Poznámky k algoritmu:

- Všimněte si, že množiny $First(y)$ a $Empty(y)$ musejí být určeny obecně pro **řetězec!** y (ne pouze symbol).
- Pokud máme pravidla seřazena tak, jak bylo doporučeno v poznámce pro algoritmus výpočtu množin $First(X)$ a $Empty(X)$ pro každé $X \in N \cup T$, pak *vhodné pořadí* pro krok II. je procházení této posloupnosti pravidel od prvního k poslednímu.

Výpočet množin $Follow(A)$ pro výše uvedený příklad:

- Po provedení kroku I) jsou tyto množiny následující:

$Follow(\langle prog \rangle)$	$= \{ \$ \}$
$Follow(\langle st-list \rangle)$	$= \emptyset$
$Follow(\langle stat \rangle)$	$= \emptyset$
$Follow(\langle it-list \rangle)$	$= \emptyset$
$Follow(\langle item \rangle)$	$= \emptyset$

- Nyní dopočítáme kompletně množiny $Follow(A)$ pro všechna $A \in N$. Budeme tedy procházet postupně všechna pravidla gramatiky (ne pravidla, které neobsahují žádný neterminální symbol) od prvního k poslednímu (viz. druhá poznámka k algoritmu):

1: $\langle prog \rangle \rightarrow \underline{begin} \langle st-list \rangle \underline{end}$

Veškeré dekompozice toho pravidla:

- $\langle prog \rangle \rightarrow \underline{begin} \langle st-list \rangle \underline{end}$

$end \neq \epsilon$

{Přidáme $First(\underline{end}) = \{ \underline{end} \}$ do $Follow(\langle st-list \rangle)$ }

Celkové změny: $Follow(\langle st-list \rangle) = \{ \underline{end} \}$

2: $\langle st-list \rangle \rightarrow \langle stat \rangle ; \langle st-list \rangle$

Veškeré dekompozice toho pravidla:

- $\langle st-list \rangle \rightarrow \langle stat \rangle ; \langle st-list \rangle$

$Empty(\epsilon) = \{ \epsilon \}$

{Přidáme $Follow(\langle st-list \rangle)$ do $Follow(\langle st-list \rangle)$ // nemá žádný význam }

- $\langle st-list \rangle \rightarrow \langle stat \rangle ; \langle st-list \rangle$

$\neq \epsilon$

{Přidáme $First(; \langle st-list \rangle) = \{ ; \}$ do $Follow(\langle stat \rangle)$ }

Celkové změny: $Follow(\langle stat \rangle) = \{ ; \}$

5: $\langle stat \rangle \rightarrow \underline{write} \langle item \rangle$

Veškeré dekompozice toho pravidla:

- $\langle stat \rangle \rightarrow \underline{write} \langle item \rangle$

$Empty(\epsilon) = \{ \epsilon \}$

{Přidáme $Follow(\langle stat \rangle) = \{ ; \}$ do $Follow(\langle item \rangle)$ }

Celkové změny: $Follow(\langle item \rangle) = \{ ; \}$

6: $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \underline{\text{id}} := \underline{\text{add}} \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$

Veškeré dekompozice toho pravidla:

- $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \underline{\text{id}} := \underline{\text{add}} \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$
 $Empty(\epsilon) = \{\epsilon\}$
{Přidáme $Follow(\langle \text{stat} \rangle) = \{;\}$ do $Follow(\langle \text{it-list} \rangle)$ }
- $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \underline{\text{id}} := \underline{\text{add}} \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$
 $\neq \epsilon$
{Přidáme $First(\langle \text{it-list} \rangle) = \{\underline{\text{id}}, \underline{\text{int}}\}$ do $Follow(\langle \text{item} \rangle)$ }
- $\langle \text{stat} \rangle \rightarrow \underline{\text{id}} := \underline{\text{add}} \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$
 $Empty(\langle \text{it-list} \rangle) = \{\epsilon\}$
{Přidáme $Follow(\langle \text{stat} \rangle) = \{;\}$ do $Follow(\langle \text{item} \rangle)$ // ten tam již je }

Celkové změny: $Follow(\langle \text{it-list} \rangle) = \{;\}$, $Follow(\langle \text{item} \rangle) = \{\underline{\text{id}}, \underline{\text{int}}, ;\}$

8: $\langle \text{it-list} \rangle \rightarrow \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$

Veškeré dekompozice toho pravidla:

- $\langle \text{it-list} \rangle \rightarrow \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$
 $Empty(\epsilon) = \{\epsilon\}$
{Přidáme $Follow(\langle \text{it-list} \rangle)$ do $Follow(\langle \text{it-list} \rangle)$ // nemá žádný význam }
- $\langle \text{it-list} \rangle \rightarrow \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$
 $\neq \epsilon$
{Přidáme $First(\langle \text{it-list} \rangle) = \{\underline{\text{id}}, \underline{\text{int}}\}$ do $Follow(\langle \text{item} \rangle)$ // ty tam již jsou }
- $\langle \text{it-list} \rangle \rightarrow \langle \text{item} \rangle \langle \text{it-list} \rangle$
 $Empty(\langle \text{it-list} \rangle) = \{\epsilon\}$
{Přidáme $Follow(\langle \text{it-list} \rangle) = \{;\}$ do $Follow(\langle \text{item} \rangle)$ // ten tam již je }

Jednotlivé množiny pro neterminální symboly po provedení jednoho cyklu ve II. kroku algoritmu:

$Follow(\langle \text{prog} \rangle)$	$= \{\underline{\text{S}}\}$
$Follow(\langle \text{st-list} \rangle)$	$= \{\underline{\text{end}}\}$
$Follow(\langle \text{stat} \rangle)$	$= \{;\}$
$Follow(\langle \text{it-list} \rangle)$	$= \{;\}$
$Follow(\langle \text{item} \rangle)$	$= \{\underline{\text{id}}, \underline{\text{int}}, ;\}$

Pokud bychom provedli další cyklus II. kroku algoritmu, zjistili bychom, že žádná jiná množina již změněna nebyla. Hodnoty jednotlivých množin jsou tedy výsledné.

- 4) Jako poslední můžeme spočítat množinu $Predict(r)$ pro každé **!pravidlo!** $r: A \rightarrow x$. (ne pro symboly a řetězce!) podle následující algoritmu:
- Pro každé pravidlo tvaru $r: A \rightarrow x$ určí množinu $Predict(r)$ jako:
Pokud $Empty(x) = \{\epsilon\}$ polož $Predict(r) = First(x) \cup Follow(A)$;
jinak polož $Predict(r) = First(x)$.

Poznámka k algoritmu:

- Všimněte si, že množina $First(x)$ musí být obecně určena pro **!řetězec!** x (ne pouze symbol).

Výpočet množin $Predict(r)$ pro výše uvedený příklad:

1: $\langle prog \rangle \rightarrow \underline{begin} \langle st-list \rangle \underline{end}$

$Empty(\underline{begin} \langle st-list \rangle \underline{end}) \neq \{\epsilon\}$, tedy $Predict(1) = First(\underline{begin} \langle st-list \rangle \underline{end}) = \{\underline{begin}\}$

2: $\langle st-list \rangle \rightarrow \langle stat \rangle ; \langle st-list \rangle$

$Empty(\langle stat \rangle ; \langle st-list \rangle) \neq \{\epsilon\}$, tedy $Predict(2) = First(\langle stat \rangle ; \langle st-list \rangle) = \{\underline{id}, \underline{write}, \underline{read}, ;\}$

3: $\langle st-list \rangle \rightarrow \epsilon$

$Empty(\epsilon) = \{\epsilon\}$, tedy $Predict(3) = First(\epsilon) \cup Follow(\langle st-list \rangle) = \emptyset \cup \{\underline{end}\} = \{\underline{end}\}$

4: $\langle stat \rangle \rightarrow \underline{read} \underline{id}$

$Empty(\underline{read} \underline{id}) \neq \{\epsilon\}$, tedy $Predict(4) = First(\underline{read} \underline{id}) = \{\underline{read}\}$

5: $\langle stat \rangle \rightarrow \underline{write} \langle item \rangle$

$Empty(\underline{write} \langle item \rangle) \neq \{\epsilon\}$, tedy $Predict(5) = First(\underline{write} \langle item \rangle) = \{\underline{write}\}$

6: $\langle stat \rangle \rightarrow \underline{id} := \underline{add} \langle item \rangle \langle it-list \rangle$

$Empty(\underline{id} := \underline{add} \langle item \rangle \langle it-list \rangle) \neq \{\epsilon\}$, tedy $Predict(6) = First(\underline{id} := \underline{add} \langle item \rangle \langle it-list \rangle) = \{\underline{id}\}$

7: $\langle stat \rangle \rightarrow \epsilon$

$Empty(\epsilon) = \{\epsilon\}$, tedy $Predict(7) = First(\epsilon) \cup Follow(\langle stat \rangle) = \emptyset \cup \{;\} = \{;\}$

8: $\langle it-list \rangle \rightarrow \langle item \rangle \langle it-list \rangle$

$Empty(\langle item \rangle \langle it-list \rangle) \neq \{\epsilon\}$, tedy $Predict(8) = First(\langle item \rangle \langle it-list \rangle) = \{\underline{id}, \underline{int}\}$

9: $\langle it-list \rangle \rightarrow \epsilon$

$Empty(\epsilon) = \{\epsilon\}$, tedy $Predict(9) = First(\epsilon) \cup Follow(\langle it-list \rangle) = \emptyset \cup \{;\} = \{;\}$

10: $\langle item \rangle \rightarrow \underline{int}$

$Empty(\underline{int}) \neq \{\epsilon\}$, tedy $Predict(10) = First(\underline{int}) = \{\underline{int}\}$

11: $\langle item \rangle \rightarrow \underline{id}$

$Empty(\underline{id}) \neq \{\epsilon\}$, tedy $Predict(11) = First(\underline{id}) = \{\underline{id}\}$

Jednotlivé množiny $Predict$ pro všechna pravidla gramatiky:

$Predict(1)$	$= \{\underline{begin}\}$
$Predict(2)$	$= \{\underline{id}, \underline{write}, \underline{read}, ;\}$
$Predict(3)$	$= \{\underline{end}\}$
$Predict(4)$	$= \{\underline{read}\}$
$Predict(5)$	$= \{\underline{write}\}$
$Predict(6)$	$= \{\underline{id}\}$
$Predict(7)$	$= \{;\}$
$Predict(8)$	$= \{\underline{id}, \underline{int}\}$
$Predict(9)$	$= \{;\}$
$Predict(10)$	$= \{\underline{int}\}$
$Predict(11)$	$= \{\underline{id}\}$

5) Nyní již můžeme zkonstruovat výslednou LL-tabulku. Tabulka má záhlaví sloupců popsané *terminálními symboly* a speciálním symbolem \$, záhlaví řádků *neterminálními symboly*. Jednotlivá políčka tabulky $\alpha[A, a]$, kde $A \in N$, $a \in T \cup \{\$\}$ potom vyplníme následujícím algoritmem:

- o $\alpha[A, a]$ obsahuje pravidlo $r: A \rightarrow x$, pokud $a \in Predict(r)$
- o $\alpha[A, a]$ je prázdné pro všechny ostatní případy

Poznámka k algoritmu:

- Pokud by nějaké políčko $\alpha[A, a]$ mělo obsahovat více jak jedno pravidlo, pak daná gramatika **NENÍ LL !!!**

Konstrukce LL-tabulky pro výše uvedený příklad:

- Konstrukce LL-tabulky pro sloupec označený terminálem **begin**:

	begin	Pravidla $r: A \rightarrow x$, jejichž množiny $Predict(r)$ obsahují begin :
<prog>	1	1: <prog> $\rightarrow$ begin <st-list> end // $Predict(1) = \{\mathbf{begin}\}$
<st-list>		
<stat>		
<it-list>		
<item>		

- Konstrukce LL-tabulky pro sloupec označený terminálem **id**:

	id	Pravidla $r: A \rightarrow x$, jejichž množiny $Predict(r)$ obsahují id :
<prog>		2: <st-list> $\rightarrow$ <stat> ; <st-list> // $Predict(2) = \{\mathbf{id}, \mathbf{write}, \mathbf{read}, \mathbf{;}\}$
<st-list>	2	6: <stat> $\rightarrow$ id := add <item> <it-list> // $Predict(6) = \{\mathbf{id}\}$
<stat>	6	8: <it-list> $\rightarrow$ <item> <it-list> // $Predict(8) = \{\mathbf{id}, \mathbf{int}\}$
<it-list>	8	11: <item> $\rightarrow$ id // $Predict(11) = \{\mathbf{id}\}$
<item>	11	

- Konstrukce LL-tabulky pro sloupec označený terminálem **int**:

	int	Pravidla $r: A \rightarrow x$, jejichž množiny $Predict(r)$ obsahují int :
<prog>		8: <it-list> $\rightarrow$ <item> <it-list> // $Predict(8) = \{\mathbf{id}, \mathbf{int}\}$
<st-list>		10: <item> $\rightarrow$ int // $Predict(10) = \{\mathbf{int}\}$
<stat>		
<it-list>	8	
<item>	10	

...
Ostatní sloupce tabulky by se sestavily analogicky.

Výsledná LL-tabulka pro výše uvedený příklad:

	begin	end	read	write	id	int	;	:=	add	\$
<prog>	1									
<st-list>		3	2	2	2		2			
<stat>			4	5	6		7			
<it-list>					8	8	9			
<item>					11	10				

b) Nejprve si uvedeme algoritmus:

Algoritmus pro prediktivní syntaktickou analýzu používající LL-tabulku:

- Vlož na zásobník symboly $\$S$, kde S je startující neterminální symbol
- Hlavní cyklus
  - Necht' a je aktuální vstupní symbol, X je nejvrchnější symbol na zásobníku
    - $X = \$$: Pokud $a = \$$, **úspěch syntaktické analýzy**;
jinak **chyba!**
    - $X \in T$: Pokud $X = a$, přečti symbol a ze vstupu a odstraň symbol a ze zásobníku;
jinak **chyba!**
    - $X \in N$: Pokud LL-tabulka na souřadnicích $[X, a]$ obsahuje pravidlo $r: X \rightarrow x$,
odstraň symbol X ze zásobníku a vlož na něj **reverzovaně** řetězec x ;
jinak **chyba!**
- Proved' další smyčku cyklu

Syntaktická analýza řetězce `begin write int ; end` :

Zásobník	Vstup	Pravidlo	Odpovídající derivace
$\$ \langle \text{prog} \rangle$	<code>begin write int ; end \$</code>	1	$\langle \text{prog} \rangle \Rightarrow \text{begin} \langle \text{st-list} \rangle \text{end}$
$\$ \text{end} \langle \text{st-list} \rangle \text{begin}$	<code>begin write int ; end \$</code>		
$\$ \text{end} \langle \text{st-list} \rangle$	<code>write int ; end \$</code>	5	$\Rightarrow \text{begin} \langle \text{stat} \rangle ; \langle \text{st-list} \rangle \text{end}$
$\$ \text{end} \langle \text{st-list} \rangle ; \langle \text{stat} \rangle$	<code>write int ; end \$</code>	2	$\Rightarrow \text{begin write} \langle \text{item} \rangle ; \langle \text{st-list} \rangle \text{end}$
$\$ \text{end} \langle \text{st-list} \rangle ; \langle \text{item} \rangle \text{write}$	<code>write int ; end \$</code>		
$\$ \text{end} \langle \text{st-list} \rangle ; \langle \text{item} \rangle$	<code>int ; end \$</code>	10	$\Rightarrow \text{begin write int} ; \langle \text{st-list} \rangle \text{end}$
$\$ \text{end} \langle \text{st-list} \rangle ; \text{int}$	<code>int ; end \$</code>		
$\$ \text{end} \langle \text{st-list} \rangle ;$	<code>; end \$</code>		
$\$ \text{end} \langle \text{st-list} \rangle$	<code>end \$</code>	3	$\Rightarrow \text{begin write int} ; \text{end}$
$\$ \text{end}$	<code>end \$</code>		
$\$$	<code>\$</code>		

ÚSPĚCH! Levý rozbor: **1 5 2 10 3**